

Dostatek plynu, posílení soběstačnosti v čípech nebo obchodní dohoda s Chile. České předsednictví spojilo v klíčové době Evropskou unii

4.1.2023 - | Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Během českého předsednictví se podařilo prosadit řadu priorit Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO). Hlavní roli hrála energetika, ve které se podařilo dojednat klíčová opatření pro posílení energetické bezpečnosti, ale i pro utlumení ruského zneužívání energetiky jako zbraně. Dalším počinem byl velký krok k dohodě o aktu o čípech, který posílí jejich vývoj a výrobu v Evropské unii (EU), soběstačnost v této oblasti a povzbudí investice v řádech miliard euro. V neposlední řadě se podařilo uzavřít obchodní dohodu s Chile.

„Naše předsednictví začalo i skončilo velkými úspěchy v podobě dojednaných opatření v oblasti energetiky. Podařilo se nám sjednotit Evropu proti ruskému zneužívání energetiky jako zbraně a dojednali jsme opatření, která nás připravila na tuto zimu, zmírnila dopady vysokých cen energií na evropské občany a firmy a pomohla připravit Evropu i na další zimu a vyhnout se během toho extrémním nárůstům cen,“ říká ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela a dodává: *„Drželi jsme během předsednictví až neuvěřitelné tempo, jen já jsem předsedal rekordnímu počtu Rad pro energetiku, a našemu vyjednávacímu týmu v Praze a v Bruselu se dařilo během dnů nebo týdnů nacházet evropskou shodu na opatřeních, u kterých by nám to dřív trvalo dlouhé měsíce či dokonce roky. Chtěl bych poděkovat všem, kteří se na tomto úspěchu podíleli.“*

Během půlročního předsednického období předsedala Česká republika dvěma řádným, jedné neformální a pěti mimořádným Radám pro energetiku (oproti obvyklému počtu dvou až tří zasedání za pololetí). Ruská agrese proti Ukrajině naplno odhalila zranitelnost Evropy vyplývající z její závislosti na dovozech fosilních paliv z Ruska, které začalo plyn využívat jako nástroj vydírání.

Českému předsednictví se v reakci na ruskou agresi podařilo ve zrychleném procesu dojednat několik klíčových nouzových opatření, abychom dokázali společně čelit ruské energetické agresi. Ministři pod českým vedením našli shodu na úsporách plynu i elektřiny a dohodli se na společných nákupech plynu i na pravidlech vzájemné solidarity, pokud by některé evropské zemi plyn došel a potřebovala by pomoc od ostatních. Shodli se také na krizovém cenovém mechanismu, který zavádí dynamický cenový strop na cenu plynu. Díky těmto opatřením je Evropa připravena nejen na tuto zimu, ale i na tu příští. Již teď máme plán, jak společně nakoupit 13,5 miliard metrů krychlových plynu, stejně jako výrazně podpořit přechod od zemního plynu k vodíku, včetně vodíku vyráběného z jádra.

„Na předchozích mimořádných Radách pro energetiku jsme ještě v létě schválili dohodu o úsporách energií, které se teď ukazují jako ta nejúčinnější obrana, kterou proti ruským nekalým praktikám v energetice máme k dispozici,“ říká ministr Síkela a dodává: *„Na konci září jsme se dále shodli na mechanismu, který umožní výběr financí od výrobců elektřiny z levnějších zdrojů a následné využití těchto prostředků na pomoc těm, kteří jsou vysokými cenami energií zasaženi nejvíce. Na této Radě se nám povedlo také uvolnit pravidla veřejné podpory a umožnit tak zastropování cen energií také*

pro malé a střední podniky.“

Dostatek čipů a nové obchodní dohody

Akt o čipech pomůže zabránit nedostatku čipů pro klíčové sektory jako jsou autoprůmysl, zdravotnictví či energetika a byl tedy jednou z priorit českého předsednictví. Nedávné zkušenosti ukázaly, jak nebezpečné je pro evropský průmysl být závislý na dovozech čipů ze zahraničí. Proto se české předsednictví soustředilo na to, aby výroba polovodičů dostala impuls vrátit se do Evropy a evropský průmysl tak byl odolnější a méně odkázaný na jejich dovoz. *„Akt o čipech je další příležitost pro naše firmy, podpoří totiž příliv investic do výzkumu i výroby a pomůže přilákat nové talenty,“* říká zmocněnec pro české předsednictví na MPO Tomáš Prouza a dodává: *„Díky dohodě členských států, dotažené naším předsednictvím, jsme výrazně pokročili k tomu, aby automobilky nemusely měsíce čekat na čip, který řídí jeden z mnoha drobných procesů v autě.“* České předsednictví dosáhlo společné pozice evropské sedmadvacítky k tomuto návrhu a následujícím předsednictvím teď zbývá dojednat konečné znění předpisu s Evropským parlamentem.

Dostatek čipů posílí rovněž další odvětví na vnitřním trhu EU, přičemž lepší fungování vnitřního trhu bylo zásadní prioritou předsednictví. Výzvam a přínosům vnitřního trhu EU pro malé a střední podniky se věnovala mimo jiné Konference k 30. výročí vnitřního trhu, které se účastnili komisař Thierry Breton, předsedkyně Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů Anna Cavazzini a mnoho dalších hostů.

Další z priorit bylo rozšiřování obchodních dohod EU se třetími zeměmi a udržení role EU jako šampiona volného obchodu. *„Pro Česko jako výrazně exportní ekonomiku je klíčové, aby si EU udržela pozici silného obchodního partnera a aby dokázala bránit tlakům na uzavírání trhů a rostoucí protekcionismus. Zároveň bychom měli umět využívat obchodní dohody na podporu našich strategických zájmů a spolupráce s demokratickými zeměmi. Jsem proto rád, že se za českého předsednictví podařilo dotáhnout dlouho vyjednávanou obchodní dohodu s Chile,“* říká zmocněnec Prouza s tím, že dohoda otevírá nové možnosti pro exportéry a investice v Chile a je dobrým vzorem spolupráce EU se třetími zeměmi. Takové dohody jsou v důsledku ruské agrese důležitější než kdy jindy.

Spolupráci s našimi blízkými sousedy se věnovaly i dvě významné akce MPO v rámci předsednictví – Byznys fórum Východního partnerství a Summit EU-západní Balkán na podporu chytrých měst. Obě akce do Prahy přitáhly několik set partnerů z obou významných regionů a přinesly mnoho nových obchodních kontaktů.

Jasná pravidla pro prodej aut se spalovacími motory

České předsednictví vyjednalo s Evropským parlamentem finální podobu emisních cílů CO₂ u nových osobních vozidel a dodávek. Česko při vyjednáváních s Evropským parlamentem v nařízení prosadilo zásadní bod, dle kterého má Komise předložit návrh, který by umožnil registrace nových vozidel se spalovacími motory za poháněných klimaticky neutrálními palivy i po roce 2035. České předsednictví také do návrhu zapracovalo posílenou revizní klauzuli, na jejíž základě se v roce 2026 znovu posoudí, jestli jde vývoj automobilů na alternativní pohony tak rychle, že jsou původní plány splnitelné. Pokud se tak nestane, navrhne Komise úpravy cílů omezování emisí CO₂ z aut. Emisní cíle se navíc týkají jen nových vozů, lidé budou mít i nadále možnost používat starší vozidla se spalovacími motory a budou si moci taková auta na trhu s ojetinami dále kupovat.

Bezpečné výrobky pro všechny a podpora lokálních výrobců

Mezi další priority v gesci MPO patřila ochrana spotřebitelů. Podařilo se vyjednat opatření, která

posílí ochranu spotřebitelů a nastaví jednotná pravidla pro podnikatele. Zvláštní pravidla ve vztahu k bezpečnosti výrobků jsou stanovena rovněž pro on-line tržiště. Pro každý výrobek pocházející ze zemí EU i ze třetích zemí bude muset být stanovena odpovědná osoba se sídlem v EU. *„Každý máme právo na bezpečné výrobky bez ohledu na to, zda je kupujeme v kamenném obchodě nebo online, v EU nebo ve třetí zemi. Podařilo se nám dosáhnout schválení nařízení, které stanoví pravidla, díky nimž budeme účinněji bránit uvádění nebezpečných výrobků na trh v on-line i off-line světě a posílíme účinnost stahování nebezpečných výrobků z trhu,“* říká zmocněnec Prouza.

Dalším z úspěchů je shoda na návrhu nařízení na ochranu know-how tradičních výrobků. Ten zavede podobná pravidla, jaká platí u potravin, také pro řemeslné výrobky. *„Hořické trubičky už máme, nově přibude ochrana třeba pro český křišťál. Nikdo tak již nebude moci parazitovat na známé místní značce a díky tomu pomůžeme lokálním výrobcům, podpoříme inovace a investice a zpropagujeme české produkty,“* dodává Tomáš Prouza.

Pokrok v budování evropského datového trhu

České předsednictví přispělo k rozvoji digitální a datové ekonomiky, kdy pokročilo ve vyjednávání Aktu o datech, který má zajistit spravedlivý přístup k datům. *„V současné době se generuje stále větší množství dat. Rádi bychom maximálně využili tento potenciál a podpořili rozvoj ekonomiky založené na datech,“* říká vrchní ředitel sekce pro digitalizaci a inovace Petr Očko.

Během českého předsednictví byl také formálně schválen Akt o digitálních službách, který posílí práva uživatelů a zajistí větší bezpečí pro děti na internetu. Nastavení správných a funkčních pravidel v on-line světě je důležité pro hladké fungování jednotného digitálního trhu. Uživatelé budou moci jednoduše nahlašovat nezákonný obsah, budou mít důvěryhodnější informace o prodejcích a podniky naopak získají potřebnou právní jistotu.

České předsednictví rovněž zajistilo další zdroje financí pro nadějný start-upy, podpořilo rozvoj bezpečných nových technologií a regulatorních sandboxů, které zabezpečí, aby se inovace stále mohly rozvíjet.

Předsednictví v číslech

MPO v rámci českého předsednictví zajišťovalo kromě 8 Rad pro energetiku i další 3 zasedání Rady pro konkurenceschopnost se zaměřením na vnitřní trh a průmysl a dvě zasedání Rady pro zahraniční obchod. V Praze dále vedle 3 neformálních ministerských jednání uspořádalo nebo spolupřádalo 12 expertních konferencí, včetně těch na vysoké úrovni, zaměřených na různá témata ve své působnosti – od ochrany spotřebitelů, přes jadernou energetiku, vnitřní trh, strategické nerostné suroviny nebo stavebnictví, po investiční bezpečnost. Dále se do Prahy sjeli delegáti členských států na celkem 8 expertních zasedání. Celkem MPO hostilo na svých předsednických akcích kolem 2500 delegátů ze zemí EU a z partnerských zemí. *„Jsem rád, že všechny cíle, které jsme si pro předsednické pololetí na MPO stanovili, jsme splnili, a navíc se nám to podařilo způsobem, který nebývale sjednotil Evropskou unii – a to je velký úspěch,“* říká ministr Síkela a dodává: *„Rád bych poděkoval všem svým spolupracovníkům zde v Praze i v Bruselu a držím palce našim švédským přátelům, aby své předsednictví zvládli úspěšně.“*

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/-dostatek-plynu--posileni-sobestacnosti-v-cipech-nebo-obchodni-dohoda-s-chile--ceske-predsednictvi-spojilo-v-klicove-dobe-evropskou-unii-271798>